

Міністерство освіти і науки України

Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного

Запорізький національний університет

Міжрегіональна академія управління персоналом

Одеський інститут міжрегіональної академії
управління персоналом

Національна академія національної гвардії України

Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ

Національний авіаційний університет

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Бердянський державний педагогічний університет

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ІННОВАЦІЇ В ГАЛУЗІ СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ НАУК

Збірник матеріалів

I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

(24 листопада 2021 р.)

Мелітополь, 2021

УДК: 001.895 : 303.01

Т 13

Наукові дослідження та інновації в галузі суспільно-гуманітарних наук : збірник матеріалів І Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Мелітополь, 24 листопада 2021 р.) / ТДАТУ: ред. кол. Ломейко О. П., Єременко О. А., Михайлов В. В [та ін.]. Частина 2. Мелітополь : ТДАТУ, 2021. 552 с.

У збірнику представлені матеріали учасників І Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції: «Наукові дослідження та інновації в галузі суспільно-гуманітарних наук», яка відбулася 24 листопада 2021 року. У збірнику висвітлені результати наукових досліджень здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, дослідників та практиків закладів вищої освіти.

Матеріали видані в авторській редакції. Відповідальність за зміст наданих матеріалів, точність наведених даних та відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори.

Редакційна колегія: *Ломейко О. П.*, к. т. н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи, виконуючий обов'язки ректора Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного; *Єременко О. А.*, д. с.-г. н., професор, проректор з наукової роботи Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного; *Тараненко Г. Г.*, к. пед. н., доцент, голова метод. комісії ННІ ЗУП, доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук; *Михайлов В. В.*, к. і. н., зав. кафедри суспільно-гуманітарних наук; *Адамович А. Є.*, к. філол. н., доцент, доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук; *Поправко О. В.*, к. ф. н., доцент, доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук.

Адреси для листування:

72310, Україна, Запорізька обл., м. Мелітополь, пр. Б. Хмельницького, 18

E-mail: konferenssgn@ukr.net

Сайт конференції: <http://www.tsatu.edu.ua/shn/mizhnarodna-konferencija/>

© Автори тез, включені до збірника, 2021

© Таврійський державний агротехнологічний університету імені Дмитра Моторного, 2021

Галина Тараненко

кандидат педагогічних наук, доцент

Анастасія Маджар

студентка 1 курсу спеціальності

«Харчові технології»

Таврійський державний агротехнологічний

університет імені Дмитра Моторного

(м. Мелітополь)

ЕТИЧНІ ЗАСАДИ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Поняття «корпоративна соціальна відповідальність» (КСВ) вперше було сформульовано близько 20 років тому. До цього на Заході застосовувалися лише розрізнені стандарти в різноманітних сферах корпоративного управління, що визначали положення політики взаємовідносин компанії з працівниками, стосувалися норм корпоративної етики, випрацьовували підходи до охорони навколишнього середовища.

Загалом ідея корпоративної соціальної відповідальності має американське коріння у працях Е.Карнегі, який вважав, що метою бізнесменів має бути «процвітання, щоб робити добро». Е.Карнегі стверджував, що успішніша частина суспільства має допомагати менш щасливим – що багаті повинні розпоряджатися своєю власністю, зберігаючи свої гроші «в довірчому управлінні» для решти суспільства. Як піклувальники вони мають право робити з ним лише те, що суспільство визнає законним [4]

На сьогодні існує велика кількість визначень поняття «корпоративна соціальна відповідальність». Так, наприклад, найбільше в США об'єднання корпорацій «Business for Social Responsibility», що займається розвитком та просуванням концепції КСВ, визначає корпоративну соціальну відповідальність як процес досягнення комерційного успіху шляхами, заснованими на етичних нормах та повазі до людей, спільнот, навколишнього середовища [7].

Концепція КСВ різних сфер бізнесу може передбачати різні складові, але найповніше трактування КСВ визначає такі принципи та підходи до корпоративного управління, як: корпоративна етика, корпоративна соціальна політика щодо суспільства, політика у сфері охорони довкілля, питання дотримання прав людини у відносинах із постачальниками, споживачами, персоналом.

У своїй доповіді на Всесвітньому бізнес-конгресі щодо сталого розвитку було зазначено, що корпоративна соціальна відповідальність є сталою готовністю бізнесу діяти, ґрунтуючись на принципах етики, і здійснювати свій внесок в економічний розвиток держави, покращуючи якість життя населення, а також своїх працівників та їх сімей [8].

Green paper визначає корпоративну соціальну відповідальність як концепцію, дотримуючись якої компанії здійснюють бізнес-операції та їх взаємовідносини з

усім колом пов'язаних із компанією організацій та людей з урахуванням реалізації соціальної та екологічної політики [3]. Варто підкреслити, що саме цей підхід до КСВ реалізується більшістю країн Європейського Союзу.

Європейська комісія розглядає корпоративну соціальну відповідальність як концепцію, яка зображає добровільне рішення компаній брати участь у поліпшенні суспільства та захисту довкілля [3]. Таким чином, все більше вчених і практиків розглядають поняття КСВ як концепцію взаємодії бізнесу та суспільства, що передбачає розгляд не тільки соціально-трудова, а й екологічних питань.

Водночас, варто зазначити, що рух КСВ на цей час страждає від низки фундаментальних викликів. Так, зокрема, на сьогодні відсутні стандарти, що визначають поняття корпоративної відповідальності та є нерозвиненою система зустрічної державної підтримки, що є відправною точкою для того, щоб сміливо заходити до соціальних проєктів, від реалізації яких держава очікує задоволення громадянської позиції. Окрім цього важливим аспектом є те, що у міжнародній практиці часто серед пріоритетних ініціатив у сфері корпоративної соціальної відповідальності, прийнятими компаніями, є екологічні програми – наприклад, скорочення викидів парникових газів та перероблення сміття. За допомогою цих програм компанії можуть одночасно підвищувати ефективність, збільшувати свій прибуток та покращувати імідж бренду в очі громадськості. Але проблема з підходом, який дозволяє бізнесу визначати корпоративну відповідальність, полягає в тому, що він не ґрунтується на наборі принципів про те, що означає бути відповідальним бізнесом. У результаті КСВ є те, чим хочуть її бачити компанії, які беруть у роботу даний принцип і часто використовують із найкращої точки зору стосовно фінансової моделі компанії.

Ця неоднозначність визначень створює перешкоди як зацікавлених сторін, що прагнуть притягнути компанії до відповідальності, а й самих підприємств. Підхід, у якому компанії бажають дотримуватися принципів КСВ, не ґрунтуючись насамперед на принципі корисності суспільству, а виходять із принципу показової участі заради громадянського задоволення, не можуть бути соціально вмотивованими, що у своє чергу є необхідною умовою реалізації принципів КСВ.

Отже, як бачимо, етична складова корпоративної соціальної відповідальності має великий потенціал у процесі гуманізації суспільства в цілому і людини зокрема, що є важливою умовою сучасного поступу суспільства [1; 2]. Проте, всупереч певним викликам, пов'язані із реалізацією КСВ, є великі сподівання на конструктивні шляхи її становлення та розвитку за умов, що склалися у сучасному суспільстві, що потребує імплементації її етичних засад на усіх рівнях сучасного економічного розвитку соціуму.

Список використаних джерел

1. Тараненко Г.Г. Аксиологическая составляющая современной человекомерной реальности: философско-методологический аспект. *Культура народів Причорномор'я*. № 269, Сімферополь, 2014. С.211–213.

2. Тараненко Г.Г. Реінтерпретація духовності у контексті гармонізації культурно-освітнього простору особистості: морально-етичний аспект ставлення людини до природи. *Гілея : науковий вісник. Збірник наукових праць*. К. : ВІР УАН, 2015. Випуск 97 (6). С. 304–307.
3. European Commission Green Paper on Corporate Social Responsibility URL: http://www.corporatejustice.org/IMG/pdf/greenpaper_en.pdf
4. Karnegi E. Avtobiografiya. Evangelie bogatstva. Per s angl. Babuk M.A. M.: Izd. Popurri. 2014. 480 s.
5. Reicher Z.R. Opportunities for small and medium sized enterprises in the field of corporate social responsibility. *Ekonomicko-manazerske Spektrum*. 2019. № 13. P. 26–37.
6. Then, V., Schober, C., Rauscher, O., & Kehl, K. (2017). Social return on investment analysis: measuring the impact of social investment. Palgrave Macmillan. URL: <https://doi.org/10.1007/978-3-319-71401-1>
7. Wang H., Tong L., Takeuchi R., George G. Corporate Social Responsibility: An Overview and New Research Directions Thematic Issue on Corporate Social Responsibility. *Academy of Management Journal*, 59. 2016. P/ 534–544..
8. WORLD BUSINESS CONGRESS FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT. URL: <https://www.wbcds.org/>

Оксана Турба

кандидат соціологічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальної роботи та психології
Національний університет «Запорізька політехніка»
(м Запоріжжя)

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ПРОБЛЕМИ І АКТУАЛЬНІ НАПРЯМКИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Згідно зі ст. 1 діючої Конституції Україна визначена як соціальна держава, отже соціальна робота своєю суттю покликана сприяти зміцненню стабільності і безпеки суспільства. Ми бачимо дедалі більшу потребу населення в ефективній роботі соціальних служб. Але система соціального захисту населення в Україні в сучасних умовах вимагає до себе також постійної уваги з боку держави та суспільства в цілому.

Існуючі соціальні проблеми і деформації можуть суттєво зашкодити економічному відродженню та політичній стабільності країни. У їх подоланні, відверненні пов'язаних з ними загроз, важлива роль належить досягненню соціальної безпеки; цьому якраз активно слугує соціальна робота. В Україні така робота має свої особливості, зумовлені як історичним розвитком, так і впливом сучасних світових тенденцій.

Необхідно відзначити головне, що соціальна робота в нашій державі як і в інших пострадянських країнах, здійснюється в умовах гострої економічної кризи. Як свідчить історичний досвід, в кризові періоди, коли погіршується доля мільйонів людей, потреба в комплексній соціальній роботі особливо зростає. Власне, таке становище склалося в нашій країні в 90-х роках і, на жаль, продовжує залишатися понині; криза в Україні набула системного, затяжного характеру. Найбільші темпи падіння внутрішнього валового продукту мали місце у першій половині 90-х років: